

Problem komiwojażera

Katarzyna Gruszczyńska

Luty 2022

Spis treści

1	Opis problemu	2
2	Algorytm genetyczny i implementacja	2
2.1	Kroki algorytmu	2
2.2	Implementacja	3
3	Przykład	8
3.1	Założenia i wnioski	8
3.2	Przykładowe uruchomienia programu	8
3.3	Log z uruchomień	13

1 Opis problemu

Problem komiwojażera opisuje się następująco: dla zadanej liczby miast, komiwojażer musi odwiedzić każde miasto dokładnie jeden raz wracając do punktu początkowego. Zadane są koszty przejazdu pomiędzy każdą parą miast. Rozwiązanie problemu polega na znalezieniu takiej drogi dla komiwojażera, aby każde miasto zostało odwiedzone dokładnie jeden raz i całkowity koszt przejazdu był jak najmniejszy.

Problem komiwojażera należy do klasy problemów NP-trudnych.

2 Algorytm genetyczny i implementacja

Do rozwiązania problemu zastosowano algorytm genetyczny.

Zadeklarowano 100 miast (genów), tj. $N = 100$. Populacja początkowa liczy 50 osobników otrzymanych losowo. Tabela kosztów podróży jest generowaną losowo macierzą symetryczną. Funkcją dopasowania jest koszt podróży. Wybór osobników odbywa się poprzez selekcję turniejową binarną:

*The term "binary tournament" refers to the size of two in a tournament, which is the simplest form of tournament selection. Binary tournament selection (BTS) starts by selecting two individuals at random. Then, fitness values of these individuals are evaluated. The one having more satisfactory fitness is then chosen*¹

Zastosowano krzyżowanie jednopunktowe z odwróceniem kolejności genów, tzn. geny podlegające krzyżowaniu są dokładane do drugiego osobnika dziedziczącego w odwrotnej kolejności. W literaturze można znaleźć, że takie podejście przynosi lepsze rezultaty, np:

*"Evolutionary reversal operation can improve the local search ability of genetic algorithms. This paper introduces evolutionary reversal operation after selection, cross and mutation operation. The reverse algorithm is as follows: first generate 2 random integers $n1$ and $n2$ randomly $n1, n2 \in [1, 10]$ to determine 2 positions, and then change the position of the two cities in the TSP solution. If $a=2$, $b=5$, the previous tour route is 1 2 5 10 8 6 3 7 4 9, after the reverse operation, the tour route is 1 5 2 10 8 6 3 7 4 9"*².

Ponadto, przyjęto że 1 na 1000 genów mutuje. Metodą mutacji jest zamiana miejscami genów/miast.

2.1 Kroki algorytmu

Poniżej przedstawiono najważniejsze kroki algorytmu:

- generowanie tabeli kosztów podróży:
  - wartości kosztów: 10\$ - 99\$, zapisane w losowej macierzy symetrycznej,
- generowanie populacji początkowej dla zadanej liczby osobników i genów (miast),
- obliczanie funkcji dopasowania (Fitness function), kosztu podróży - liczony jest dla pojedynczego osobnika,
- liczone są koszty dla wszystkich osobników w populacji i znajdowany jest minimalny koszt,
  - koszty podróży dla wszystkich osobników w początkowej populacji / kolejnych pokoleniach
  - znajdowany jest koszt minimalny/najkrótsza trasa w początkowej populacji / kolejnych pokoleniach
- stosowana jest selekcja turniejowa w celu wybrania populacji rodziców,
  - tworzona jest pula rodziców,
  - rodzic może krzyżować się po raz drugi z innym osobnikiem lub rodzic już nie może być drugi raz rodzicem i jest usuwany z populacji potencjalnych rodziców
- z puli rodziców po kolei brane są pary do krzyżowania,
  - następuje krzyżowanie osobników - jednopunktowe, z odwróceniem kolejności genów,
  - wybierany jest losowy punkt krzyżowania,

¹<https://www.hindawi.com/journals/mpe/2016/3672758/>

²<https://aip.scitation.org/doi/abs/10.1063/1.5039131>

- aby rozwiązanie było poprawne miasta nie mogą się powtarzać, więc usuwane są powtarzające się, które obecne są u drugiego rodzica,
- zwracane są dzieci czyli nowe pokolenie,
- mutacja genów osobnika/ów
  - przyjęto, że mutuje 1 na 1000 genów - "mutation rate",
  - metoda mutacji - wzajemna wymiana (wybranie dwóch miast i zamienienie ich ze sobą),
  - do mutacji wybierany jest 1 osobnik na n-osobników, wg "mutation rate" i wylosowana para jego genów,
  - następuje zamiana genów czyli miast miejscami,
- uruchomienie całego algorytmu dla zadanej liczby pokoleń
  - rysowanie wykresu: koszt podróży dla każdego pokolenia
  - prezentacja kosztu minimalnego/najtańszej trasy w ostatnim pokoleniu populacji

2.2 Implementacja

Do implementacji algorytmu wykorzystano język Python:

- Kod źródłowy znajduje w repozytorium Github:
<https://github.com/kasia-gruszczynska/TSP-Komiwojazer>
- Poniżej zamieszczono listing całego programu.

Dodano komentarze opisujące co dzieje się w funkcjach i najważniejszych fragmentach kodu.

```

1 # Feb 2022
2 # Katarzyna Gruszczynska
3 # UJ FAIS IGK
4 #
5 # TSP - Problem komiwojazera
6 #
7 from operator import truediv
8 import sys
9 import numpy as np
10 import random
11 import matplotlib.pyplot as plt
12 import datetime
13
14 # ile miast, default N = 100
15 N = 100
16
17 # generowanie tabeli kosztow podrozy
18 # wartosci kosztow 10$ - 99$
19 # losowa macierz symetryczna
20 def generateCostTable(N):
21     b = np.random.randint(10,99,size=(N,N),dtype=int)
22     b_symm = (b + b.T)/2
23     return b_symm
24
25 # generowanie osobnikow poczatkowych, default = 50
26 def generatePopulation(ile_osobnikow):
27     population = []
28     i = 0
29     while i < ile_osobnikow:
30         # print("+ nowy osobnik", i)
31         population.append(random.sample(range(0, N, 1), N))
32         i += 1
33     print(datetime.datetime.now(), "Poczatkowa populacja osobnikow: ", len(population))
34     # print(population)
35     return population
36

```

```

37 # funkcja dopasowania, fitness function - koszt podrozy
38 # dla pojedynczego osobnika, n - numer osobnika
39 def fnDopasowania(population, costTable, n):
40     cost = 0
41     i = 0
42     for i in range(N-1):
43         # print(population[n][i], "->", population[n][i+1])
44         cost += costTable[population[n][i], population[n][i+1]]
45         # print(costTable[population[n][i], population[n][i+1]])
46     # print("Koszt podrozy: ", cost)
47     return cost
48
49 # policz koszty dla wszystkich osobnikow w populacji
50 # znajdz minimalny
51 def minKosztPodrozy(population, costTable):
52     minKoszt = 0
53     kosztyOsobnikow = []
54     n = 0
55     # print("len(population) ----> ", len(population))
56     for n in range(0, len(population)):
57         kosztyOsobnikow.append(fnDopasowania(population, costTable, n))
58         # print("Koszt dla osobnika", n, ":", kosztyOsobnikow[n])
59     # print("Koszty osobnikow", kosztyOsobnikow)
60     minKoszt = min(kosztyOsobnikow)
61     print(datetime.datetime.now(), "Koszt minimalny/najkrotsza trasa", minKoszt)
62     return minKoszt
63
64 # selekcja turniejowa
65 # Binary tournament selection (BTS)
66 # enhancement - zaleznie od parametru passThreshold:
67 # rodzic juz nie moze byc drugi raz rodzicem, usuwam z populacji potencjalnych rodzicow
68 def binTournamentSelection(population, costTable, passThreshold):
69     # do turnieju 1:1 wylosowac osobnikow
70     pair = random.sample(range(0, len(population)), 2)
71     # print("para", pair)
72
73     # print(datetime.datetime.now(), "IN --- binTournamentSelection -- liczba w populacji", len(
74     # population))
75     # print("population", population)
76
77     if fnDopasowania(population, costTable, pair[0]) < fnDopasowania(population, costTable, pair
78     [1]):
79         rodzic = population[pair[0]]
80         # print("rodzic to osobnik nr", pair[0], population[pair[0]])
81         if passThreshold == False:
82             # print("osobnik usuniety nr", pair[1], population[pair[1]])
83             del population[pair[1]] # osobnik usuniety przez fn dopasowania
84         else:
85             rodzic = population[pair[1]]
86             # print("else rodzic to osobnik nr", pair[1], population[pair[1]])
87             if passThreshold == False:
88                 # print("else osobnik usuniety nr", pair[0], population[pair[0]])
89                 del population[pair[0]] # osobnik usuniety przez fn dopasowania
90
91     if passThreshold == True:
92         # print("===== usun pare")
93         if pair[0] < pair[1]:
94             del population[pair[1]] # juz nie moze byc drugi raz rodzicem, usuwam z populacji
95             potencjalnych rodzicow
96             del population[pair[0]] # osobnik usuniety przez fn dopasowania
97         else:
98             del population[pair[0]] # osobnik usuniety przez fn dopasowania
99             del population[pair[1]] # juz nie moze byc drugi raz rodzicem, usuwam z populacji
100            potencjalnych rodzicow
101
102     # print(datetime.datetime.now(), "OUT --- binTournamentSelection -- liczba w populacji", len(
103     # population))
104     # print("population", population)

```

```

100 # print(datetime.datetime.now(), "OUT --- binTournamentSelection -- liczba rodzicow SO FAR",
    len(rodzic))
101 # print("rodzic", rodzic)
102
103     return rodzic
104
105 # krzyzowanie osobnikow, jednopunktowe
106 def crossover(rodzic1_val, rodzic2_val):
107     # losowy punkt krzyzowania
108     crossPoint = random.randint(1, N-2)
109     rodzic1 = list(rodzic1_val)
110     rodzic2 = list(rodzic2_val)
111     rodzic1_orig = list(rodzic1)
112     rodzic2_orig = list(rodzic2)
113
114     dzieci = []
115     # aby rozwiązanie bylo valid nie moga sie miasta powtarzac
116     # usunac te wylosowane
117     cr = crossPoint
118     end = N - 1 - crossPoint
119     i=0
120     for i in range(end):
121         rodzic2.remove(rodzic1[crossPoint+1+i])
122         cr += 1
123         i += 1
124     temp = rodzic1[crossPoint+1:]
125     temp.reverse()
126     reversed = rodzic2 + temp
127     dzieci.append(reversed)
128
129     # print("dzieci", dzieci)
130
131     rodzic1 = list(rodzic1_orig)
132     rodzic2 = list(rodzic2_orig)
133
134     cr = crossPoint
135     end = N - 1 - crossPoint
136     i=0
137     for i in range(end):
138         rodzic1.remove(rodzic2[crossPoint+1+i])
139         cr += 1
140         i += 1
141
142     temp = rodzic2[crossPoint+1:]
143     temp.reverse()
144     reversed = rodzic1 + temp
145     dzieci.append(reversed)
146
147     # print("dzieci", dzieci)
148
149     rodzic1 = list(rodzic1_orig)
150     rodzic2 = list(rodzic2_orig)
151
152     return dzieci
153
154 # tworzone nowe pokolenie
155 # z puli rodzicow bierz pary
156 def krzyzowanieRodzicow(rodzice):
157     newGeneration=[]
158     for i in range(len(rodzice)-1):
159         dzieci = crossover(rodzice[i],rodzice[i+1])
160         newGeneration.append(dzieci[0])
161         newGeneration.append(dzieci[1])
162     return newGeneration
163
164 # ewolucja, krzyzowanieRodzicow wywołaj dla populacji
165 def evolution(population, rodzice, costTable, passThreshold):
166

```

```

167 print(datetime.datetime.now(), "----> na wejściu population, liczba osobników:", len(
    population))
168 print(datetime.datetime.now(), "----> na wejściu rodziców, liczba osobników:", len(rodzice))
169
170 # wybranie puli rodziców
171 while len(population) >= 2:
172     rodzice.append(binTournamentSelection(population, costTable, passThreshold))
173
174 print(datetime.datetime.now(), "Pula rodziców, liczba osobników:", len(rodzice))
175 print(datetime.datetime.now(), "ile osobników zostało w populacji początkowej - wygina!", len(
    population))
176
177 # print(datetime.datetime.now(), "----> PRZED CROSSOVER population, liczba osobników:", len(
    population))
178 # print(datetime.datetime.now(), "----> PRZED CROSSOVER rodziców, liczba osobników:", len(
    rodzice))
179
180 newGeneration = krzyzowanieRodzicow(rodzice)
181
182 print(datetime.datetime.now(), "DZIECI po krzyzowanie Rodzicow ---> new Generation", len(
    newGeneration))
183
184 # print(datetime.datetime.now(), "----> na OUT population, liczba osobników:", len(population)
    )
185 # print(datetime.datetime.now(), "----> na OUT rodziców, liczba osobników:", len(rodzice))
186
187 # zwroc dzieci czyli nowe pokolenie
188 return newGeneration
189
190 def swapPositions(list, pos1, pos2):
191     list[pos1], list[pos2] = list[pos2], list[pos1]
192     return list
193
194 # mutacja, 1:1000 genow
195 # wzajemna wymiana (wybranie dw ch miast i zamienienie ich ze sob )
196 # do mutacji wybierac 1 osobnika na n-osobników, wg mutationRate
197 def mutation(newGeneration, mutationRate):
198     i = 0
199     while (mutationRate < len(newGeneration)):
200         mutowany = random.randint(i, mutationRate)
201         # do mutacji wylosowac pare genow osobnika
202         genes = random.sample(range(0, N), 2)
203         # print("geny do mutacji:", genes)
204         # zamiana miast
205         swapPositions(newGeneration[mutowany], genes[0], genes[1])
206         i += mutationRate
207         mutationRate += mutationRate
208     # return mutated generation
209     return newGeneration
210
211 def nextGeneration(population, costTable, passThreshold):
212     rodzice = []
213     newGeneration = []
214
215     # print("pula rodziców:", len(rodzice), rodzice)
216     # print("len populacji:", len(population), population)
217
218     # ewolucja przez krzyzowanie osobników - jednopunktowe
219     newGeneration = evolution(population, rodzice, costTable, passThreshold)
220
221     # mutacja - 1:1000 osobnik w
222     # 1000 / 100 = 10 czyli co ~10ty osobnik mutuje
223     # 1000 / N = mutationRate
224     mutationRate = int(1000 / N)
225
226     if (mutationRate < len(newGeneration)):
227         mutation(newGeneration, mutationRate)
228         # print("zmutowana generacja", newGeneration)

```

```

229     else:
230         print(datetime.datetime.now(), "za duzy mutationRate!")
231
232     # print("nextGeneration ----> newGeneration:", newGeneration)
233
234     return newGeneration
235
236 # run geneticAlgorithm dla x pokolen
237 def geneticAlgorithm(ile_osobnikow, generations, threshold):
238
239     print("Liczba miast:", N)
240     print("Liczba osobnikow poczatkowych:", ile_osobnikow)
241     print("Liczba pokolen:", generations)
242     passThreshold = False
243
244     # generacja tabeli kosztow podrozy
245     costTable = []
246     print("\n----- Tabela kosztow podrozy (10$ - 99$) -----")
247     costTable = generateCostTable(N)
248     print(costTable, "\n")
249
250     # generuj populacje poczatkowa
251     population = generatePopulation(ile_osobnikow)
252     print(datetime.datetime.now(), "Ilosc osobnikow w populacji:", len(population))
253
254     # koszty podrozy dla wszystkich osobnikow w poczatkowej populacji
255     # i koszt minimalny/najkrotsza trasa w poczatkowej populacji
256     minKoszt = minKosztPodrozy(population, costTable)
257     print(datetime.datetime.now(), "Koszt minimalny/najkrotsza trasa w poczatkowej populacji:",
258           minKoszt)
259
260     progress = []
261     progress.append(minKoszt)
262
263     print(datetime.datetime.now(), "Tworzenie kolenych pokolen")
264     nowePokolenie = population.copy()
265     print(datetime.datetime.now(), "generations -- liczba osobnikow w 0 -> 1 pokoleniu", len(
266           nowePokolenie))
267     # print("nowePokolenie = population", nowePokolenie)
268
269     for i in range(0, generations):
270         print(datetime.datetime.now(), "-- pokolenie nr", i+1)
271         if threshold > 0 and threshold >= i+1:
272             passThreshold = True
273             nowePokolenie = nextGeneration(nowePokolenie, costTable, passThreshold)
274             # print("generations ----> nowePokolenie", nowePokolenie)
275             print(datetime.datetime.now(), "-- generations -- liczba osobnikow w nowym pokoleniu",
276                   len(nowePokolenie))
277             minKoszt = minKosztPodrozy(nowePokolenie, costTable)
278             print(datetime.datetime.now(), "Koszt minimalny/najkrotsza trasa dla pokolenia nr", i+1, "
279                   :", minKoszt)
280             progress.append(minKoszt)
281
282     # koszty podrozy dla wszystkich osobnikow w ostatnim pokoleniu populacji
283     # i koszt minimalny/najkrotsza trasa w ostatnim pokoleniu populacji
284     # minKoszt = minKosztPodrozy(population, costTable)
285     print(datetime.datetime.now(), "Koszt minimalny/najkrotsza trasa w ostatnim pokoleniu
286           populacji:", minKoszt)
287
288     plt.plot(progress)
289     plt.title('Problem komiwojazer')
290     plt.ylabel('Koszt podrozy')
291     plt.xlabel('Pokolenie')
292     plt.savefig('komiwojazer_cost_per_generation.png')
293     plt.show()
294
295     return 0

```

```

292 # ----- execute genetic algorithm -----
293
294 # ile miast, constant, default=100
295 # ile osobnikow, default=50
296 # ile pokolen, default=500
297
298 # zaleznie od threshold,
299 # rodzic juz nie moze byc drugi raz rodzicem, usuwany z populacji potencjalnych rodzicow:
300 # threshold = 0
301 # powyzej tej liczby pokolen bedzie usuwany rodzic:
302 # threshold = 15
303
304 # argumenty podane z command line'a
305 ile_osobnikow = int(sys.argv[1])
306 generations = int(sys.argv[2])
307 threshold = int(sys.argv[3])
308
309 # run everything and draw a plot: Koszt podrozy per Generation
310 geneticAlgorithm(ile_osobnikow, generations, threshold)
311
312 #

```

Listing 1: Kod źródłowy pliku komiwojazer.py

3 Przykład

3.1 Założenia i wnioski

Dla zadanej liczby miast (ustanowione w kodzie na $N=100$) oraz osobników początkowych, wygenerowana zostanie zadana liczba pokoleń. Na wyjściu otrzymujemy znalezioną ścieżkę o minimalnym koszcie oraz wyświetlony wykres koszt per pokolenie.

Jeśli chodzi o selekcję turniejową, w niniejszej implementacji, z uwagi na rosnącą liczbę osobników, wprowadzono parametr "threshold" (podawany jako argument uruchomienia programu), aby kontrolować wielkość populacji, zapobiec jej nagłemu wzrostowi lub wymieraniu. Podczas, gdy zaimplementowano pozostawianie w turnieju osobnika-zwycięzcy, a jednocześnie usuwanie osobnika, który "przegrał" selekcję turniejową, wzrost liczby osobników znacząco obniżał wydajność programu. W trakcie selekcji, po przeniesieniu osobnika do następnego pokolenia nie był on usuwany z turnieju, i mógł on dalej uczestniczyć w selekcji turniejowej konkurując z innymi osobnikami. Osobnik, który wygrywał z kilkoma innymi osobnikami mógł rozmnażać się wielokrotnie. Wydaje się ze dzięki temu wyniki są lepsze (więcej lepszych potomków powstało), aniżeli kiedy osobnik był w puli tylko raz. Jednakże algorytm stawał się niewydajny przy liczbie pokoleń > 15 (osobników 50); policzenie kolejnego pokolenia zaczęło zajmować kilkanaście minut i więcej, aż dla pokoleń $17/18 > 30$ minut. Przy zaimplementowanej opcji usuwania osobnika-zwycięzcy z turnieju, okazuje się, że wydajność jest nieporównywalnie lepsza, ale populacja stopniowo wymiera. Jednocześnie wyniki są nie tak dobre przy niewielkiej liczbie pokoleń w porównaniu w opcja bez eliminacji wielokrotnego osobnika-zwycięzcy. Wprowadzony parametr "threshold" oznacza, że do podanej liczby pokoleń osobnik-zwycięzca będzie pozostawał w turnieju, a po przekroczeniu tego progu będzie z niego usuwany. Wartość "0" oznacza, że osobnik-zwycięzca pozostaje w turnieju zawsze.

3.2 Przykładowe uruchomienia programu

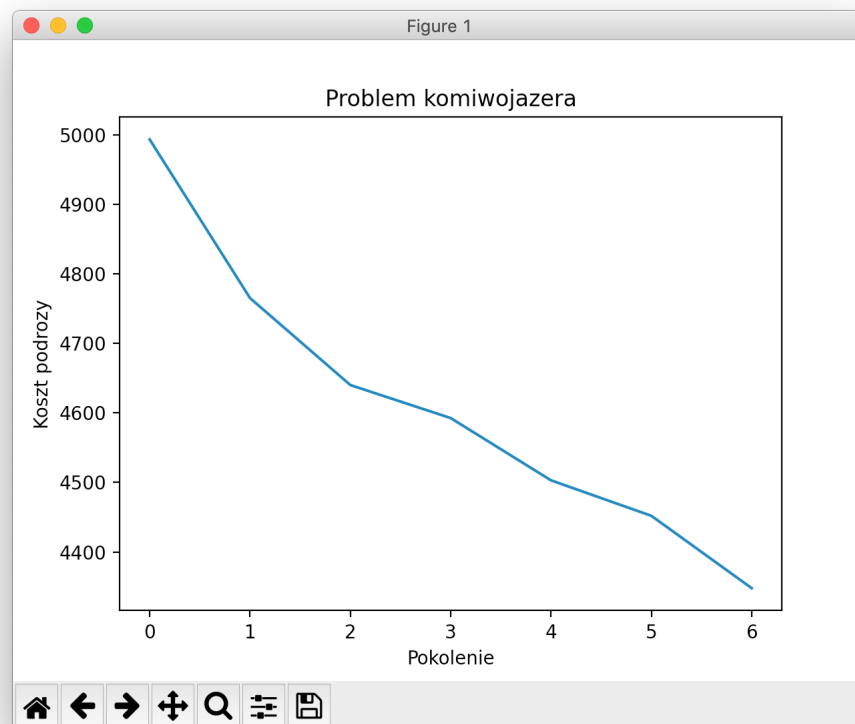
```

MBP-Kasia:komiwojazer_kod kasia$ python3 komiwojazer.py 5 2
Liczba miast: 10
Liczba osobnikow poczatkowych: 5
Liczba pokolen: 2

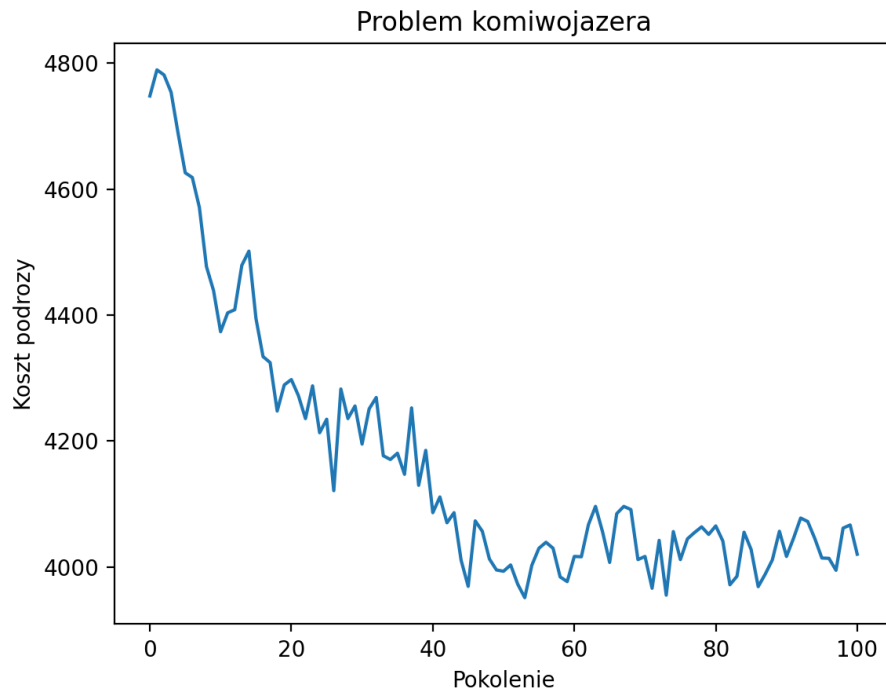
----- Tabela kosztow podrozy (10$ - 99$) -----
[[16.  56.  56.  42.5 32.5 62.5 92.  70.  53.  62.5]
 [56.  49.  67.5 24.5 68.  18.5 43.5 65.  29.  39.5]
 [56.  67.5 30.  86.5 36.  51.5 33.5 71.  53.  50. ]
 [42.5 24.5 86.5 84.  53.  69.5 67.5 73.5 93.  37.5]
 [32.5 68.  36.  53.  19.  69.  35.5 54.  61.5 57. ]
 [62.5 18.5 51.5 69.5 69.  69.  43.5 60.  45.5 90. ]
 [92.  43.5 33.5 67.5 35.5 43.5 34.  63.  51.5 41.5]
 [70.  65.  71.  73.5 54.  60.  63.  14.  35.  56. ]
 [53.  29.  53.  93.  61.5 45.5 51.5 35.  30.  54. ]
 [62.5 39.5 50.  37.5 57.  90.  41.5 56.  54.  31. ]]

```

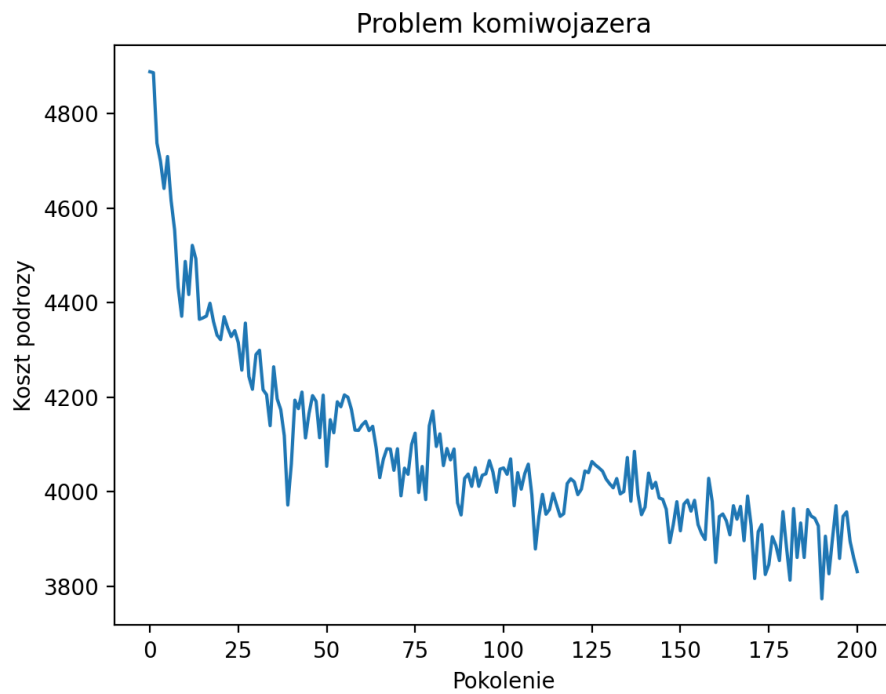
Rysunek 1: Tabela kosztów podróży dla 10 miast. Źródło: własne

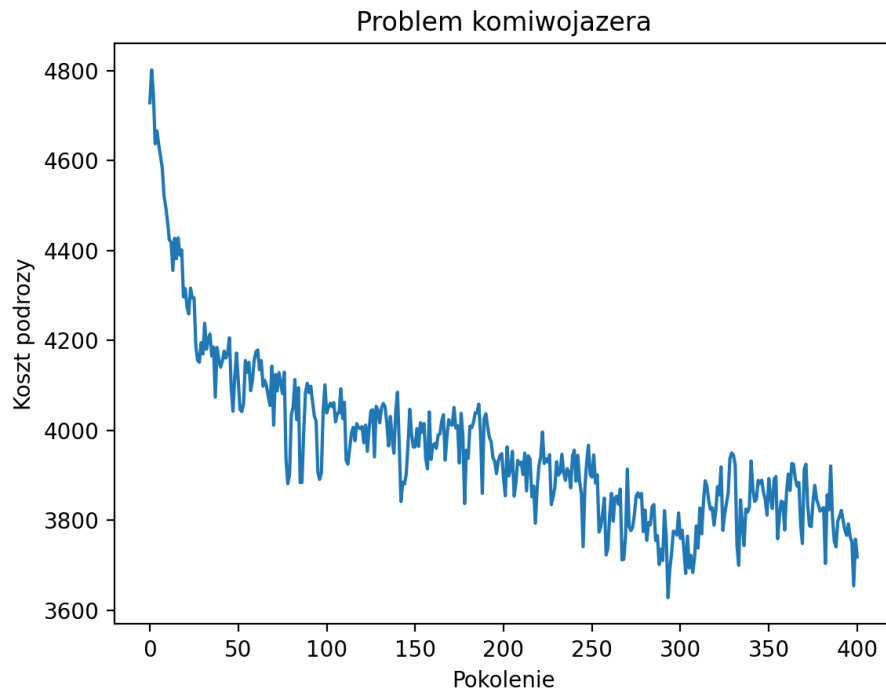
Rysunek 2: Koszt per pokolenie, 10 osobników początkowych, 6 pokoleń. Źródło: własne

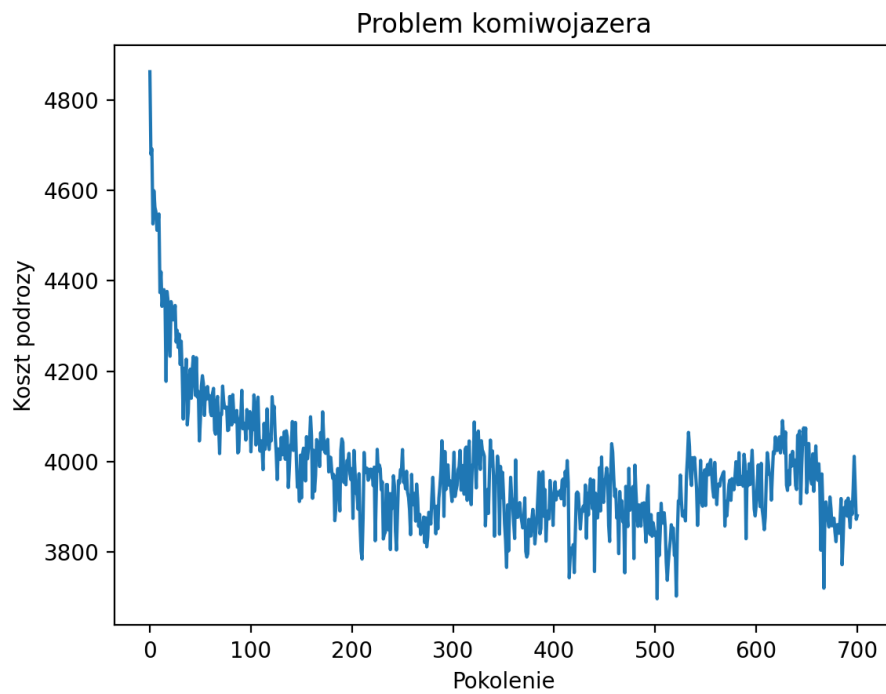
Rysunek 3: Koszt per pokolenie, 300 osobników początkowych, 100 pokoleń, threshold=50. Źródło: własne

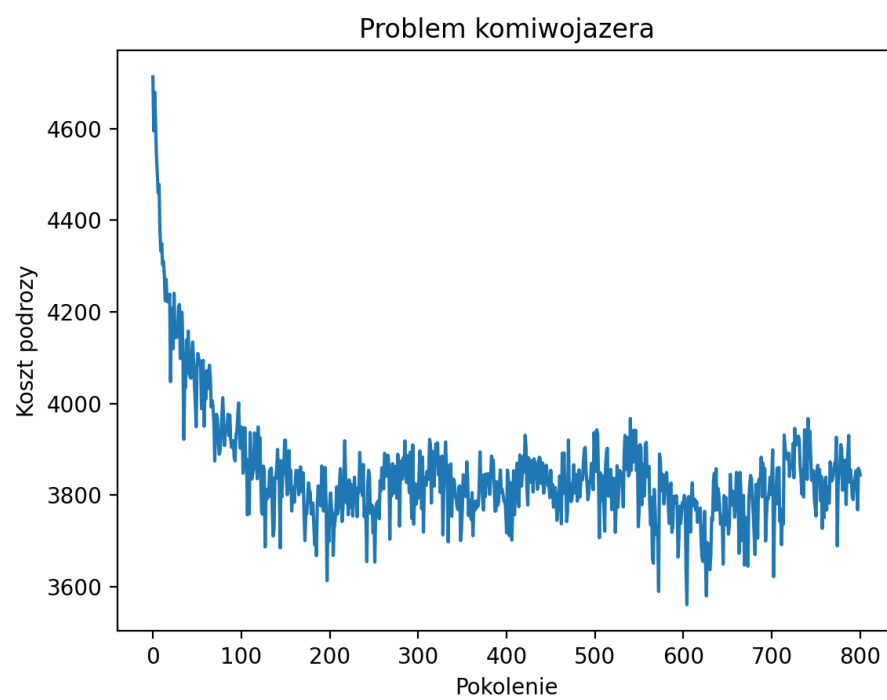
Rysunek 4: Koszt per pokolenie, 500 osobników początkowych, 200 pokoleń, threshold=1. Źródło: własne

Rysunek 5: Koszt per pokolenie, 1000 osobników początkowych, 400 pokoleń, threshold=490. Źródło: własne

Rysunek 6: Koszt per pokolenie, 1500 osobników początkowych, 700 pokoleń, threshold=100. Źródło: własne

Rysunek 7: Koszt per pokolenie, 2000 osobników początkowych, 800 pokoleń, threshold=100. Źródło: własne

3.3 Log z uruchomień

Logi z przykładowych uruchomień znajdują w repozytorium Github:

<https://github.com/kasia-gruszczynska/TSP-Komiwojazer>

Cały output można zapisać do pliku loga.

```
1 MBP-Kasia:komiwojazer_kod kasia$ python3 komiwojazer.py 50 10 1 > TSP_10osob_6gen.log
2 MBP-Kasia:komiwojazer_kod kasia$
```

Listing 2: Output do loga

Poniżej zamieszczono przykładowe fragmenty logów, wycinki z konsoli.

```
1 MBP-Kasia:komiwojazer_kod kasia$ python3 komiwojazer.py 1000 400 490
2 Liczba miast: 100
3 Liczba osobnikow poczatkowych: 1000
4 Liczba pokolen: 400
5
6 ----- Tabela kosztow podrozy (10$ - 99$) -----
7 [[57.  52.  40.5 ... 56.5 76.  69. ]
8  [52.  47.  55.5 ... 62.  61.5 58.5]
9  [40.5 55.5 55.   ... 65.5 72.5 33. ]
10 ...
11 [56.5 62.  65.5 ... 52.  35.  52.5]
12 [76.  61.5 72.5 ... 35.  63.  47.5]
13 [69.  58.5 33.   ... 52.5 47.5 37. ]]
14
15 2022-02-28 03:40:32.596536 Poczatkowa populacja osobnikow: 1000
16 2022-02-28 03:40:32.596595 Ilosc osobnikow w populacji: 1000
17 2022-02-28 03:40:32.656713 Koszt minimalny/najkrotsza trasa 4728.5
18 2022-02-28 03:40:32.656843 Koszt minimalny/najkrotsza trasa w poczatkowej populacji: 4728.5
19 2022-02-28 03:40:32.656856 Tworzenie kolenych pokolen
20 2022-02-28 03:40:32.656875 generations -- liczba osobnik w 0 -> 1 pokoleniu 1000
21 2022-02-28 03:40:32.656889 -- pokolenie nr 1
22 2022-02-28 03:40:32.656900 ----> na wejsci population, liczba osobnikow: 1000
23 2022-02-28 03:40:32.656908 ----> na wejsciu rodzicow, liczba osobnikow: 0
24 2022-02-28 03:40:32.725801 Pula rodzicow, liczba osobnikow: 500
25 2022-02-28 03:40:32.725851 ile osobnikow zostalo w populacji poczatkowej - wygina!: 0
26 2022-02-28 03:40:32.786275 DZIECI po krzyzowanie Rodzicow ---> new Generation 998
27 2022-02-28 03:40:32.786414 -- generations -- liczba osobnik w nowym pokoleniu 998
28 2022-02-28 03:40:32.846909 Koszt minimalny/najkrotsza trasa 4801.5
29 2022-02-28 03:40:32.847040 Koszt minimalny/najkrotsza trasa dla pokolenia nr 1 : 4801.5
30 2022-02-28 03:40:32.847057 -- pokolenie nr 2
31 2022-02-28 03:40:32.847068 ----> na wejsci population, liczba osobnikow: 998
32 2022-02-28 03:40:32.847076 ----> na wejsci rodzicow, liczba osobnikow: 0
33 2022-02-28 03:40:32.916162 Pula rodzicow, liczba osobnikow: 499
34 2022-02-28 03:40:32.916209 ile osobnikow zostalo w populacji poczatkowej - wygina!: 0
35 2022-02-28 03:40:32.990722 DZIECI po krzyzowanie Rodzicow ---> new Generation 996
36 2022-02-28 03:40:32.991118 -- generations -- liczba osobnik w nowym pokoleniu 996
37 2022-02-28 03:40:33.051965 Koszt minimalny/najkrotsza trasa 4748.0
38 2022-02-28 03:40:33.052092 Koszt minimalny/najkrotsza trasa dla pokolenia nr 2 : 4748.0
39 2022-02-28 03:40:33.052107 -- pokolenie nr 3
40 .
41 .
42 .
43 2022-02-28 03:41:17.710699 -- pokolenie nr 399
44 2022-02-28 03:41:17.710710 ----> na wejsci population, liczba osobnikow: 204
45 2022-02-28 03:41:17.710719 ----> na wejsci rodzicow, liczba osobnikow: 0
46 2022-02-28 03:41:17.724034 Pula rodzicow, liczba osobnikow: 102
47 2022-02-28 03:41:17.724081 ile osobnikow zostalo w populacji poczatkowej - wygina!: 0
48 2022-02-28 03:41:17.735443 DZIECI po krzyzowanie Rodzicow ---> new Generation 202
49 2022-02-28 03:41:17.735609 -- generations -- liczba osobnik w nowym pokoleniu 202
50 2022-02-28 03:41:17.748988 Koszt minimalny/najkrotsza trasa 3757.5
51 2022-02-28 03:41:17.749063 Koszt minimalny/najkrotsza trasa dla pokolenia nr 399 : 3757.5
52 2022-02-28 03:41:17.749079 -- pokolenie nr 400
53 2022-02-28 03:41:17.749091 ----> na wejsci population, liczba osobnikow: 202
54 2022-02-28 03:41:17.749099 ----> na wejsci rodzicow, liczba osobnikow: 0
55 2022-02-28 03:41:17.761994 Pula rodzicow, liczba osobnikow: 101
56 2022-02-28 03:41:17.762046 ile osobnikow zostalo w populacji poczatkowej - wygina!: 0
```

```
57 2022-02-28 03:41:17.772952 DZIECI po krzyzowanie Rodzicow ---> new Generation 200
58 2022-02-28 03:41:17.773204 -- generations -- liczba osobnik w w nowym pokoleniu 200
59 2022-02-28 03:41:17.785097 Koszt minimalny/najkrotsza trasa 3718.0
60 2022-02-28 03:41:17.785207 Koszt minimalny/najkrotsza trasa dla pokolenia nr 400 : 3718.0
61 2022-02-28 03:41:17.785235 Koszt minimalny/najkrotsza trasa w ostatnim pokoleniu populacji: 3718.0
62 MBP-Kasia:komiwojazer_kod kasia$
```

Listing 3: Uruchomienie z konsoli

Listings

1	Kod źródłowy pliku komiwojazer.py	3
2	Output do loga	13
3	Uruchomienie z konsoli	13

Spis rysunków

1	Tabela kosztów podróży dla 10 miast. Źródło: własne	9
2	Koszt per pokolenie, 10 osobników początkowych, 6 pokoleń. Źródło: własne	9
3	Koszt per pokolenie, 300 osobników początkowych, 100 pokoleń, threshold=50. Źródło: własne	10
4	Koszt per pokolenie, 500 osobników początkowych, 200 pokoleń, threshold=1. Źródło: własne	10
5	Koszt per pokolenie, 1000 osobników początkowych, 400 pokoleń, threshold=490. Źródło: własne	11
6	Koszt per pokolenie, 1500 osobników początkowych, 700 pokoleń, threshold=100. Źródło: własne	11
7	Koszt per pokolenie, 2000 osobników początkowych, 800 pokoleń, threshold=100. Źródło: własne	12